

χίαν τινα, τῇ 8^ῃ Σεπτεμβρίου 1298, πλὴν ἡ τύχη ἐκπύρχθη κατὰ τῶν Βενετῶν. Ὁ Μάρκος Πόλος, βαρέως πληγωθεὶς, ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῶν νικητῶν καὶ ἤχθη εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Γενούης, ἐξ ἧς δὲν ἐλευθερώθη, παρὰ μετὰ δεκαοκτὼ μηνῶν φυλάκισιν. Μεταξὺ τῶν συντρόφων τῆς αἰχμαλωσίας του εὐρίσκειτο συγγραφεὺς τις πιζάνος, ἥδη ἐρασιτῆς τῶν ἀρχαίων γαλλικῶν μυθιστοριῶν τῆς στρογγύλης τραπέζης. Ὄνομάζετο 'Ρουτσιέν ἢ 'Ρουτσιζέλλος, καὶ διὰ τινος ὑποκόριστικῆς συγκοπῆς τῶν Βενετῶν 'Ρουσιάν-Πιζάν.

Αὐτὸς πρῶτος ἐδημοσίευσεν εἰς τοὺς ἰταλοὺς τὴν ἱστορίαν ἐκείνην τοῦ *Λαρσελὸτ τῆς Αἰμυνης*, τοῦ ὁποῦ ἡ θελκτικὴ καὶ ἐπικίνδυνος ἀνάγκωσις εἶχε προξενῆσαι τὴν ἀποπλάνησιν τῆς Φραγκίσκης τοῦ 'Ριμίνη.

Ἐκ τῆς φύσεως τῶν πρώτων του συγγραμμάτων, δὲν δύναται τις νὰ ἀριθμῇ ὅτι ὁ 'Ρουτσιέν δὲν ἠγάπησε τὰς παραδόξους διηγήσεις. Ὁ Μάρκος Πόλος ἦτον ὁ ἥρωας του· ἐπέζητει δὲ συνδιαλέξεις μετὰ τοῦ περιήμου περιηγητοῦ, ὅστις τῷ διηγῆθαι πολιτίμους ἀναμνήσεις, ἐπιβεβαιωθεῖσας ἀναμφιβόλως ἀπὸ σημειώσεως, ἐπιστολάς, λογαριασμοὺς ἐμπορικῶν καὶ οἰκογενειακῶν. Καὶ ἂν δὲν εἶχεν ὁ συντάκτης οὗτος ἄλλα βοήθημα, ὁ Μάρκος Πόλος δύνατο νὰ τῷ ἀναφέρει περὶ Ἀνατολῆς καὶ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ παντὸς ὅ,τι ἔπραξεν καὶ ὅ,τι εἶδε, μετὰ τὸ αὐτὸς ζῆσεως, ὅταν αἰσθάνεται ὁ γέρον στρατιώτης, διηγούμενος τὰ πρῶτά του ἀνδραγαθήματα. Ἐν τούτοις, δὲν ἦτο λόγιος κατὰ τὸν τρόπον τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης· ἤξετε νὰ ὁμιλῇ τὴν γλῶσσαν τῶν Ταρτάρων, τῶν Σινῶν τῶν Περσῶν, καὶ ἴσως τὴν τῶν Ἰνδῶν· παρητήρει δὲ τις, ὅτι μετὰ τὴν πολυετῆ ἀπουσίαν του, καθ' ἣν ἀντελήφθη πολλῶν νέων ἐντυπώσεων, ἀπέμαθε σχεδὸν τὴν μητρικὴν του γλῶσσαν, καὶ δὲν ἠδύνατο μόνος του νὰ γράψῃ τὰ ἀπομνημονεύματά του. Ὁ 'Ρουτσιέν τῷ ἐπρότεινε νὰ τὸν βοηθῇ νὰ γράψῃ καθ' ὑπαγόρευσιν του καὶ νὰ τὰ τακτοποιήσῃ. Ἀλλ' εἰς ποίαν γλῶσσαν συνέφερε νὰ τὰ γράψῃ. Ἡ Βενετικὴ παρὰ πολὺ ὀλίγον εἶχε διαδοθῇ εἰς αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν, καὶ τοῦτο ἤθελε βλάψῃ τὴν ἀξίωσιν τοῦ συγγραφέως. Ἡ Τοσκανικὴ, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἐφάνη ἀπρόφορος εἰς βιβλίον τόσον ὀγκῶδες. Ἀπερρασίθη ὅθεν νὰ γραφῶσιν εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν, καθότι ἡ γαλλικὴ τότε, ὡς καὶ νῦν, ἦτον ἡ κοινωτέρα διάλεκτος τῆς Εὐρώπης διὰ τὰ πολλὰ μυθιστορήματά της.

Ἐγείνε δὲ ἡ ὑπαγόρευσις εἰς χυδαῖν Βενετικὴν, ἡ δὲ σύνθεσις εἰς χυδαῖν γαλλικὴν, σύμφωνον τῆς προσόδου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ 1298.

Ἐνῷ δὲ Ἡ Βενετὸς τις ἔμπορος ἀνεκάλυπτεν εἰς τὰ χριστιανικὰ ἔθνη τὴν ὑπαρξίν τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Γαταίας, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Φιλίππου τοῦ Καλοῦ, Κάρολος τοῦ Βαλουά, κόμης τῆς Ἀρτεσίας, νυμφευθεὶς τὴν ἐπὶ φιλῷ ὀνόματι αὐτοκρατορίσαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐσχέπετο πῶς νὰ δώσῃ ἰσχύν εἰς τὰ δικαίωματα, δι' ὧν Αἰκατερίνη ἡ Κουρτεναία

τῷ εἶχε περιβάλει. Ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία ἦτο μὲν τότε περιωρισμένη εἰς μόνην τὴν πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου, ἀλλ' ἡ φιλοδοξία τοῦ πρίγκηπος τῶν *Λεϊρών ἀνθέων* ἐπλανᾶτο πολὺ περαιτέρω. Ἐσχόπει οὐδὲν ὀλιγώτερον ἢ ν' ἀνακτίσῃ εἰς τὴν κληρονομίαν τῆς Κουρτεναίας πάσας τὰς ἀπὸ τῶν χριστιανῶν ἀρπαγείσας ἐπαρχίας ὑπὸ τῶν Τούρκων, Περσῶν, Σλάβων καὶ Ταρτάρων ἐπαρχίας, τὰς ὁποίας οἱ αὐτοκράτορες τοῦ οἴκου τῆς Κουρτεναίας οὐδέποτε ἐξουσίασαν. Εἶχε λοιπὸν ἐπὶ φορτίει τινὰ τῆς ἐμπιστοσύνης του, τὸν ἐπιτηδείτερον, τὸν κύρ Θεόδωρ δὲ Σεπού, νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν ἀνατολὴν καὶ νὰ σπουδάσῃ τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῶν χωρῶν, τῶν ὁποίων ἐμελλεν, ὡς ἐφρόνων μετ' ὀλίγον νὰ γίνῃ κυρίαρχος.

Ὁ κύριος δὲ Σεπού ὤπηγε κατ' ἀρχὰς εἰς Βενετίαν, ὅπου ἔρθασε τὸ 1305· δὲν ἔλειψε δὲ τότε νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ μέτερ Μάρκου Μιλιούνη, ὡς μετ' ἀνδρὸς γνώσκοντος καλῆτερον τὴν Ἀνατολὴν, διότι πολὺν καιρὸν εἶχε διατρίψει εἰς αὐτήν· ὤπηγε λοιπὸν καὶ ἐπισκέφθη τὸν Μάρκον Πόλον. Συνδιαλεγόμενος, ἐπληροφορήθη τὴν ὑπαρξίν τοῦ χειρογράφου τοῦ 'Ρουτσιέν, καὶ τῷ ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ τὸ ἀντιγράψῃ. Ὁ Μάρκος Πόλος συγκατετέθη μετὰ χαρᾶς. Ἀλλ' ἐννοεῖται οἰκοθεν, ὅτι ὁ γάλλος εὐπατρίδης, ἀντιγράφων, δὲν ἐνόμισεν ἑαυτὸν ὑποχρεωμένον ν' ἀκολουθήσῃ τὸ κείμενον ὡς εἶχε μετὰ τὰ λάθη τῆς γλώσσης τοῦ Πιζανίου 'Ρουτσιέν.

Αἱ σκοτεινὰ φράσεις καὶ αἱ ἀντιλογίαι, αἱ προξενθεῖσαι ἐκ τῆς ταχύτητος τῆς πρώτης συντάξεως, ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ τοῦ Μάρκου Πόλου, καὶ τοιοῦτοτρόπως τὸ δεύτερον κείμενον ὑπάρχει ἡδη ἐπιθεωρημένον, διωρθωμένον καὶ καθόλου ἐκκαθαρισμένον ἀπὸ τὰ σφάλματα τῆς πρώτης συντάξεως.

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν.)

Π. Η.

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΚΕΡΒΕΓΚΑΡ.

(Παράδοσις τῶν ἱπποτικῶν χρόνων.)

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Ὁ ὁδοιπόρος, ὁ διευθυνόμενος ἀπὸ τὸ Μορλαῖξ εἰς τὸ Λάνερ (πόλεις τῆς ἐν Γαλλίᾳ Βρετανίας), ἀπαντᾷ παρὰ τὴν ἄκρην τῆς ὁδοῦ μικρὸν παρεκκλήσιον ἐρειπωμένων, τοῦ ὁποῦ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τὰ λεψνα τοῦ οἰκοδομήματος, ἀνήκει θεόκτως εἰς τὸν 14^{ον} αἰῶνα. Τὸ ἐκκλησίδιον τοῦτο κεῖται εἰς θερπνοτάτην θέσιν, μεταξὺ ἀγρίων δένδρων καὶ σπάρτων, ἐν μέσῳ ρευματιᾶς τινος, ὅπου ἀκούεται ἀπαύστως τοῦ ῥύγχος ὁ μινυρισμός.

Ἄν καὶ ὁ ὁρὸς τῆς ἐκκλησίας ἐξέλιπεν ἕνεκα τῆς πολυκαιρίας, καὶ δὲν μένουσιν ἐκ τοῦ παλαίου κυρίου

εἰμὴ αἱ τέσσαρες πτέρυγες τοῦ τοίχου, ἀνὴρ καὶ ἡ θύρα ἔχουσα σχῆμα ἡμικυκλικῆς ἀψίδος εἶναι κεκλεισμένη, καὶ πρὸ πολλοῦ ποὺς ἀνθρώπινος δὲν ἐπάτησε τὸ χόρτον τὸ βλαστάνον εἰς τὸν περίβολον, δὲν εἶναι σπάνιον ὅμως ν' ἀπαντήσῃ τις ἐκεῖ ὁλόκληρον οἰκόμεναιαν βρετανῶν, γουικλιτούτων πλησίον τῶν ἐγκαταλειμμένων προθύρων, καὶ δεσμένων μετὰ ἀπλοῖαν καὶ εὐλαβὴ πίστιν. — Τοιοῦτος εἶναι ὁ χωρὸς! — Ὀλίγον τὸν μέλει ἀνὴρ ὁ χρόνος ἀποσπᾷ καθ' ἑκάστην ἐκκλίθον ἀπὸ τὰ εὐσεβῆ οἰκοδομήματα, ὁλίγον τὸν μέλει ἀνὴρ αἱ ἀνέρουσαι ρίζαι τοῦ κισσοῦ ἐκτείνωνται ἰδιοτρόπως ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἀρκεῖ νὰ ὑπαρξῇ σιουρὸς, καὶ οὗτος ἀμέσως γονυπετεῖ καὶ προσεύχεται, διότι ὁ σιουρὸς εἶναι τὸ ἱερὸν σύμβολον τῆς σωτηρίας.

Καὶ τίς ἡξέυρει, ἀνὴρ ἡ ποιήτης τῶν ἀναμνήσεων δὲν ἐσέδυσεν ἐντὸς τῆς καρδίας τοῦ ἀπλοῦ τοῦτου λαοῦ; Ἡ ἐν Γαλλίᾳ Βρετανία διασώζει τοσαύτην ποιήσιν, τοσαύτας ἀναμνήσεις ἱστορικὰς! Δὲν δαίνει τις θῆμα ἐκεῖ, χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῇ ἀναπάντα στιγμὴν ἔσχον τι ὄνομα, ἡ μέγα τι ἱστορικὸν συμβάν' ἐκεῖ ἀκούεις διήγησιν θλιβεράν καὶ μελαγχολικὴν ὡς τὴν φωνὴν τῆς ἀλκυόνας, ἐδῶ εἰς τὴν σκωπτικῶν ἐκείνων διηγημάτων, σκεπτικῶν, ἀλλοκότων, τὸ ὅποιον ἤθελες νομίζει γραφὴν ἀπὸ κάλαμον ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ Σατανᾶ ἀποσπασθέντα.

Ἡ Βρετανικὴ φαντασία εἶναι τολμηρὰ, εἶναι θρασεῖα.

Ἐλθέ, κατὰ νύκτα τινὰ τοῦ Νοεμβρίου νὰ καθήσῃς ἐπὶ τοῦ σκίμποδος, τοῦ τεθειμένου εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τῆς ὑψηλῆς ἐστίας. Ὅταν ἡ βροχὴ μασιτίζῃ τὰ παραθύρα, ὅταν ὁ ἀνεμὸς σείῃ σφοδρὸς τὴν ἀτελῶς κεκλεισμένην θύραν, ἡ ὅταν αἱ κραυγαὶ τῶν λύκων ἀντηχῶσιν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πλησίον δάσους, ἀκούσονται πενήτους ἐκείνας ἱστορίας τῶν φαντασμάτων καὶ μορμολυγιῶν. Ἰὲ τὰ ὠχρὰ πρόσωπα τῶν ἀκούοντων τὴν διήγησιν, ἀκολούθησαν προσεκτικῶς τὴν ταχέαν πρόσδον τῶν ἐπεισοδίων, καὶ ὅταν ὁ μυθολόγος σιωπῇ, ὅταν ἰδῇς ἕκαστον τῶν παρευρισκομένων νὰ συβιβάζεται πρὸς τὸν γείτονά του διὰ τινος ὠθήσεως θερηκευτικοῦ φόβου, ἀνακάλεσον εἰς τὴν μνήμην σου τὴν ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ἤκουσες, καὶ θέλεις ἰδεῖ ἀνὰ αὐτὴν δὲν προσημύσσεται θαυμασίως εἰς τὴν φύσιν τῆς Βρετανικῆς γῆς, εἰς τὸ ἦθος αὐτὸ τῶν Βρετανῶν, τραχὺ καὶ ἀκαλλιέργητον ὡς τὰς σπαρτοφότους χέρτους αὐτῆς, ἀρμονικὸν καὶ ποιητικὸν ὡς τὰς ἐρήμους ἀκτὰς τῆς.

Δὲν εἴμεθα Βρετανοί, ἀλλ' ἀγαπῶμεν τὴν πορθένον ταύτην γῆν, τὴν ὁποίαν ἡ προσέγγισις τοῦ πολιτισμοῦ δὲν διέφθειρε ποσῶς· ἐκεῖ τοῦλάχιστον εὐρίσκειται φύσιν ὑπερῆφανον καὶ βωμολαίαν, ἐκεῖ τοῦλάχιστον ἡ ἔνυς τοῦ ἐξευγενικοῦ ἀρότρου δὲν ἐξῆλειψε παντελῶς τὰ ἔχνη τὰ ὁποῖα ἐνεχάραξαν αἱ μεγάλαι ἐθεκαί μας ἐποποιίαι· ἐκεῖ τέλος, ὡς εἰς τὸ βωμολαίχον Παυσίλιπον, θ' ἀπαντήσῃς συνεχῶς ναύτας μετὰ φωνὴν εὐτροφον καὶ ἱλαρὰν, ψάλλοντας τὰ βουκολικὰ ποιήματα τῆς πατρίδος των.

Ἡ μικρὰ ἐκκλησία περὶ ἧς ἀνωῖον ἐγείνε λόγος,

ἐκτίσθη ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου ἄλλης μικροτέρας, ἦτις ὑπῆρχε περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ΙΔ' αἰῶνος. Μικρὸν κοιμητήριον, προωριζόμενον νὰ δέχεται τοὺς νεκροὺς τοῦ πλησίον χωρίου, κατεῖχε τὸν τόπον, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ οὗ παρὼν ἰδιοκτήτης ἐφύτευεν ὠραίαν δεινροστοιχίαν ἐλατῶν. Ἡ τοποθεσία δὲν ἦτον ἄλλοτε ἰσως τόσον ποικιλὴ ὡς σήμερον, ἀλλὰ βεβαίως δὲν ἐστερεῖτο ποιητικοῦ τινὸς θελγῆτρου· ὡς ὅλα τὰ κοιμητήρια τῆς ἐσχῆς, καὶ τοῦτο δὲν ἐφυλάττετο ἀπὸ τὴν προσέλευσιν τῶν ζώντων, εἰμὴ διὰ τινων δένδρων τὰ ὁποῖα περιζώνουν αὐτὸ, καὶ ἀπὸ μικρὸν τινα χάνδρα ἀβαθῆ καὶ περικυκλοῦντα τὸν περίβολον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἐβλεπέ τις ὡς τὴν σήμερον τοὺς χωρικοὺς γονατίζοντας εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου· τὸ μέρος ἦτον συνήθως ἐρημον, καὶ τὸ μόνον ὃ τὸ ὁποῖον ἐτάραττε ἐλίσσε τὴν ἡσυχίαν τῶν νεκρῶν ἐντὸς τῶν τάφων των, ἦτον ὁ νεκροθάπτης. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐκτελοῦσε μετὰ τοσαύτην παράδοξον προφύλαξιν τὰ καθήκοντα τοῦ ἔργου του, ὥστε συνετέλει οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ περιποιῇ εἰς τὸ μέρος τοῦτο εἶδος τι μυστηριώδους εἰμαμένης. Ὁ Ἰωάννης Κέβρς ὁ καὶ νεκροθάπτης, κατοικοῦσε συνήθως εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἀνερ, ὅπου μετῆρχετο τὸ ἐπικερδὲς ἐπάγγελμα τοῦ οἰνοπώλцу. Ὅταν νεκρὸς τις ἐμελλε νὰ ταφῇ εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ ἁγίου Οὐβέρτου, ἤρχοντο μετὰ σπουδῆς νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν ἀνθρωπὸν μας, ὅστις τὸ ἐσπέρας ἐνδεδυμένος βραχὺν μανδύαν, ἐγχειρίδιον καὶ μάχαιραν περιεζωσμένος, καὶ φέρων εἰς τοὺς ὤμους του σκαπάνην καὶ πτυάριον, ἐθαδίζε συρίζων πρὸς τὸ μέρος τὸ ὁποῖον περιεγράφσαμεν ἐκεῖ ἀφοῦ κατέθετε τὸν φανὸν του εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα γαιόλοφον, ἤρχιζε νὰ σκάπηι τὸ μνημεῖον ψάλλων Βρετανικὸν αἶσμα.

Πολλὰκις ἔφθανε τὸ μεσονύκτιον πρὶν τελειώσει τὸ ἔργον του· ἀνὰ δὲ τις ὁδοιπόρος νυκτωθεὶς, διέβη κατὰ πρῶτον πλησίον τοῦ νεκροταφείου κατ' αὐτὴν τὴν πένθιμον ὥραν, καθ' ἣν οἱ νεκροὶ ἐξέρχονται τῶν τάφων των, καὶ εἶδε τοὺς ὠχροὺς ῥόμβους τοὺς διαγραφμένους εἰς τὰ περίξ ἀπὸ τὸν φανταστικὸν φανόν, καὶ ἤκουσε φωνὴν τραχεῖαν νὰ προσφέρῃ στροφὰς τινὰς τοῦ βακχικοῦ αἵματος, ἤθελε πιστεῦσαι ὅτι ὁλόκληρος ὁ ἄδης ἐκ συννενοήσεως συνῆλθε τὸ ἐσπέρας ἐκεῖνο εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ ἁγίου Οὐβέρτου, καὶ ἀναμφιβόλως ἔσπευτε τὸ βῆμά του, ἠμύνοντι ποτὲ δὲν θά μὲν ἐκτὸς τῆς οἰκίας κατὰ τριῶτην ὥραν. Καὶ ἐπειδὴ ἡ συνάντησις αὕτη ἀνενώθη πολλὰκις, καὶ χανεῖς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐγένοντο αὐτόπται, δὲν εἶχε ἀρκετὴν γενναιότητα ὥστε ν' ἀνερευνήσῃ τὸ μυστήριον, τὸ νεκροταφεῖον τοῦ ἁγίου Οὐβέρτου κατήντησε τὸ φόβητρον παστῶν τῶν προληπτικῶν φαντασιῶν· καὶ εἰς Βρετανίαν ὑπάρχει ἀφθονία τοιούτων· ἕκαστος δὲ ἐθεώρησεν εὐσεβὲς καθήκον νὰ προσθέτῃ τι εἰς τὴν πρῶτην ἱστορίαν τοῦ συμβάντος. Τοῦτο λοιπὸν τοσοῦτον ἐπροχώρησεν, ὥστε καθ' ἣν ἐποχὴν ἀρχίζομεν τὴν ἱστορίαν ταύτην, δηλ. τὸ 1307, προφητεία τις πολὺ ἀξιοπίστος ἐν τῷ τόπῳ ἐβιβαίου ἄμεσον θάνατον εἰς πάντα, ὅστις ἤθελε τολμήσῃ νὰ θέσῃ πόδα ἱερόσυλον, εἰσερχόμενος ἐντὸς τοῦ περιβάλλου τοῦ κοιμητηρίου.

Θέλομεν μῦθαι ἀκολούθως διατί ὁ νεκροθάπτης δὲν ἐπροσπάθησε νὰ καταστρέψῃ τὰς ψευδεῖς τυχὰς φήμας, καὶ ποῖον μάλιστα συμφέρον εἶχε νὰ τὰς ὑποβάλῃ.

Ὁ Ἰωάννης Κεῖρρος ἦτο ἀνὴρ ὑψηλοῦ ἀναστήματος, φέρων πλατεῖς καὶ ῥωμαλαίους ὤμους, νευρώδεις καὶ ἰσχυροὺς βραχίονας, παιδρὸς νεκροθάπτης, καὶ φαιδρότερος οἰνοπώλης. Πόθεν ἤρχετο; τί ἐπάγγελμα ἐξήσκει ὁ πατήρ του; εἰς ποῖον τόπον ἐξῆ πρὶν κατοικήσει εἰς τὸ Λάνερ, οὐδεὶς ἐγνώριζε. Τινὲς μόνον ἐνθυμοῦντο συγκεχυμένως πως ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1300 ἐσπέραν τινα μελαγχολικὴν τοῦ Νοεμβρίου, ἀνθρωπὸς κακοενδυμένος ἐνεφανίσθη εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον τῶν *Τριῶν Νησσῶν*, καὶ ἐζήτησε φιλοξενίαν, βεβαιῶν ὅτι εἶναι πτωχὸς τις προσκυνητὴς, ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὅπου ὑπῆγεν εἰς προσκύνῃσιν τοῦ ἁγίου *Γάβρι*. Κατὰ πρῶτον ἔμαθεν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τὴν τέχνην τοῦ σχολινοποιοῦ, δυστυχή τέχνην, ἣτις ἐξέτετε τοὺς μετερχομένους αὐτὴν εἰς σκληρὰς ὕβρεις ἐκ μέρους τῶν ἐγχωρίων. Ἐπειτα ὁ κύριος τοῦ οἰνοπωλείου, πλήρεις σέβασμου πρὸς ἄνθρωπον ἐπισκεφθέντα τὰ ἱεροσόλυμα, ἔλαβεν οἶκτον ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε μήτε σύζυγον, μήτε τέκνα, ἀφοῦ τοῦ ἐδίδαξε τὸ ἐπάγγελμα του, τῷ παρεχώρησε καὶ τὰ κεφάλαιά του. Ὁ Ἰωάννης Κεῖρρος ἠγαπᾶτο γενικῶς εἰς τὸ Λάνερ. Παρευρίσκετο τακτικῶς εἰς τὴν θείαν λειτουργίαν τὰς κυριακάς καὶ ἑορτάς, ἐβλασφῆμει σπανίως κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, καὶ δὲν ἐζήτηε ποσῶς, ὡς οἱ ἄλλοι, νὰ *ξελογιάζῃ* τὰ ὠραῖα κοράσια τοῦ χωρίου. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον τοῦ προσήπτον ὁπωσοῦν ἐντόνως, ἦτον ἡ ταχύτης μὲ τὴν ὁποίαν ἐπλούτισεν ἡ πηγὴ τοῦ πλουτισμοῦ τούτου ἔμεινε μυστήριον εἰς πάντας, μ' ὅλα τὰ ἐπίβουλα μέσα, τὰ ὁποῖα μετέβληθον διὰ νὰ τὴν γνωρίσωσιν· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, ὁ νεκροθάπτης ἐξῆ εἰς καλλίστην ἁρμονίαν μὲ τοὺς κατοικοῦντας τῆς μικρᾶς πόλεως, ἐκτελῶν μετὰ πολλῆς ἀκριβείας τὰ διπλὰ καθήκοντά του.

Τὴν 13 ὁκτωβρίου 1307, κατὰ νύκτα ψυχρὰν καὶ βροχεράν, ἀνὴρ τις ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πόλιν τοῦ Λάνερ περὶ τὸ μεσονύκτιον, καὶ διευθύνετο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ *Μορλαί*. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐφάνετο ὅτι ἐσπευδε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῆς πορείας του, καὶ ὅτι ἡ ὑπόθεσις, ἣτις τὸν ἐκάλει ἐκεῖ ἦτον λίαν καταπείγουσα, διότι ἐβαδίζε βιαίως, καὶ ὀλίγον ἐφάνετο διατεθειμένος νὰ σταματήσῃ καὶ νὰ θαυμάσῃ τὰς ἀλκοτότους λάμψεις, τὰς ὁποίας ἡ σελήνη διέχεεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ· ὠραίως τις κύων τὸν ἠκολούθει σιωπῶν, τὴν κεφαλὴν ἔχων κεκλιμένην, τὰ ὦτα καὶ τὴν οὐρὰν κρεμάμενα· οὐδὲν συμβεβηκὸς διετάραξε τὴν πορείαν των, καὶ ὅτε ἐφθασαν πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Οὐβέρτου, διευθύνθησαν πρὸς τινα ἀτροπὸν, φέρυσαν εἰς τὸ κοιμητήριον, ὅπου εἰσῆλθον ἀνευ τοῦ παραμικροτέρου δισταγμοῦ.

Ὁ ἀναγνώστης ἐμάντευσε ἀναμφιβόλως ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον ὁ νεκροθάπτης, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ σκύλου του, τὸν ὁποῖον ὀνόμαζε Κρόκ. Κατὰ τὴν συνήθειάν του, ὁ Κεῖρρος ἔθεσε κατὰ γῆς τὸν φανόν

του, παρὰ τὸ μέρος ὅπου ἐσταμάτησε, καὶ ἤρχισεν ἀμέσως ν' ἀνοίγῃ λάκκον· ἐν τούτοις μ' ὅλην τὴν δραστηριότητα. ἦν ἀνέπτυσσεν, ἐκτελῶν τὸ ἔργον του, ἡ ἔνεκα αὐτῆς ταύτης τῆς δραστηριότητος, δὲν ἦτον δύσκολον νὰ διακρίνῃ τις, ὅτι σκοτεινὸν προαίσθημα τὸν ἐτάραττε· καὶ ὁ Κρόκ αὐτὸς ἐφάνετο ὀλίγον εὐχαριστημένος εἰς τὴν νυκτερινὴν ταύτην ἐκδρομὴν, δεικνύων τὴν δυσαρέσκειάν του δι' ὑποκώφων γρυγμῶν.

Μεταξὺ δὲ σκάπτων, ὁ νεκροθάπτης αἰφνης ἐσταμάτησε, καὶ στηριχθεὶς ἐπὶ τῆς σκαπάνης, ἐφάνετο ἀκούων μετὰ προσοχῆς, ὅχι ἀμίκτου φόβου τινος, τὸν ποδόκτυπον ἵππον ἐρχομένον μακρόθεν καὶ καλπαζόντων. Ὁ Κρόκ ἠγέρθη, καὶ ἤρχισεν ἐλαφρῶς νὰ ὑλατῇ.

— Σιώπα, Κρόκ, εἶπαν ὁ Κεῖρρος χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

Καθ' ὅσον οἱ ἵππεῖς ἐπροχώρουν, ὁ ἦχος ἠκούετο καθαρώτερον· ἐξησχημένῃ ἀκοῇ ἐδύνατο εὐκόλως νὰ διακρίνῃ τέσσαρας ἵππους, οἵτινες ἔτρεχον μὲ ταχύτητα ἀνέμου. Ὁ Κεῖρρος βεβαίως δὲν ἐφοβεῖτο τοὺς βρονκόλακας, ἐφοβεῖτο τοὺς νεκροὺς ὅσον καὶ τοὺς ζῶντας· ἡ φήμη του ὡς γενναιοκαρδὸς ἀνδρὸς ἦτον ἀρκετὰ συστημένη εἰς τὸν τόπον, ἀλλὰ δὲν ἐδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ αἰσθημὰ τι φόβου πολὺ φυσικοῦ, συλλογίζομενος ὅτι ἐμελλε νὰ παραστῇ εἰς μίαν τῶν φανταστικῶν ἐκείνων σκηνῶν, αἵτινες ἔχουν τὸ πλεονέκτημα νὰ ἐκφοβίζωσι τόσοι τὰ βρετανικὰ πνεύματα.

Πάραυτα, οἱ ἵππεῖς ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν τοῦ νεκροθάπτου, ἅμα ἐφθασαν, ἐσταμάτησαν κατ' ἐμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Οὐβέρτου. Τὸ πρᾶγμα ἦτον ἀσύνηθες. Ὁ Κεῖρρος ἠσθάνθη ψυχρὸν ἰδρώτα καταβρέχοντα τὸ μέτωπόν του, καὶ τὰ μέλη του τρέμοντα. . . ἀλλ' ἀναστέλλων τὴν στιγμιαίαν φρίκην του, παρεσκευάσθη ὅσον ἐδύνατο καλῶς νὰ παρασταθῇ πρὸς ὅσα ἐμελλον νὰ συμβῶσι.

Καθ' ὅσον ἤδυνήθη νὰ διακρίνῃ τ' ἀντικείμενα, ἀτινα προσεφέρθησαν εἰς τὰ ὄμματά του, τρεῖς τῶν ἵππεων τοῦ ἐφάνησαν ὅτι ἐφόρου μακροὺς ποικιλοχρῶν μανδύας, καὶ τὴν κεφαλὴν ἰων περιετύλισσε ἀσιατικὴ κύδαρις· εἰς τὴν λάμψιν δὲ τῆς σελήνης παρετήρησέ τι λάμπον εἰς τὴν πλευράν των, καὶ ἐσυμπεέρανε ὅτι ἦσαν μάχαιραι.

Ὁ τέταρτος ἵππεὺς, ἐνδεδυμένος μακρόλευκον μανδύαν καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του φέρων πλατὺν πῖλον καλύπτοντα σχεδὸν τὸ ὅλον τοῦ προσώπου του, κατέβη ἀπὸ τὸν ἵππον αὐτοῦ, καὶ παραδοὺς τοὺς χαλινούς εἰς ἓνα τῶν τριῶν συνοδοιπόρων του, τοὺς ἐνευσε διὰ τῆς χειρὸς ν' ἀπομακρυνθῶσιν, οἱ τοὶ δὲ ἐπανελάβον τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχον ἔλθει.

Ἐπὶ μικρὸν ἄρα χρόνον, ὁ νεκροθάπτης ἤκουσε τὰ βήματα τῶν ἵππεων· ἔπειτα ἡ σιγὴ τῆς νυκτὸς ἐπεκαθίσεν ἐπὶ τοῦ παντός· τὰ φύλλα ἤχησαν ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς οὐρας, πυκνὰ νέφη ἐκάλυψαν στιγμιαίως τὸν ὀρίζοντα, καὶ σκιὰ ζοφώδης ἠπλώθη ἐπὶ τῆς παραδοξοῦ ταύτης εἰκόνας.

Ἄλλη δὲ τις σκηνὴ ὅχι ὀλιγώτερον παράδοξος

παρίστατο ταυτοχρόνως πλησίον τοῦ νεκροθάπτου. Ὁ Κρόκ τὸν ὁποῖον ὁ κύριός του εἰς μάτην ἐπροσπάθει νὰ κρατήσῃ, ἀνεσπίρτα μακρινῶς θέλων νὰ ὀρμήσῃ πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐκυλίετο κατὰ γῆς, βλέπων ματαίως τὰς προσπαθείας του. Ποτὲ ὁ Κέρρος δὲν εἶδε τὸν σκύλον του μακρινόν τοσοῦτον, ὥστε ὁ ἄγων οὗτος τοῦ κυνὸς τὸν ἔκαμε νὰ πιστεύῃ ὅτι ὑπῆρχεν ἴσως μαγεία τις εἰς ὅτι περὶ αὐτὸν ἔδλεπε.

Θέλων λοιπὸν νὰ πληροφορηθῇ περὶ τοῦ πράγματος, ἔδесе σφικτὰ τὸν Κρόκ πρὸς τι δένδρον, ἔθεσε κατὰ γῆς τὰ ἐργαλεῖά του, καὶ κατεσχόπευε μετὰ μεγίστης προσοχῆς τὴν συνέχειαν τοῦ συμβάγτος.

Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην δύο γυναῖκες λευκοενδεδυμέναι ἐξέβησαν ἀπὸ τὴν ὁδὸν τοῦ Μορλαῖζ, καὶ ἱππεύουσαι ὠραίους ἱππους, ἤλθον δρομαῖαι πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ ἱππότου. Τοῦτου γενομένου, ἡ ἐτέρα τῶν γυναικῶν ἀνελείφθη πάραυτα, ὡς παροηγουμένως οἱ δύο ἱππεῖς οἱ ἀσιατικὴν ἐνδυμασίαν ἔχοντες. Ἐν τούτοις ὁ ἱππότης ἔλαβε τὸν βραχιόνα τῆς μεινάτης, καὶ διὰ ν' ἀποφύγῃσιν τὰ περιέργα βλέμματα, ἐπίσης δὲ, καὶ διὰ νὰ προσυλαχθῶσιν ἀπὸ τὴν βροχὴν, εἰσῆλθον εἰς τὸ κοιμητήριον.

— Μαρία! λέγει τότε ὁ ἱππότης, πῶσον σ' εὐχαριστῶ, διότι εὐρήκας ἀρκετὴν γενναϊότητα εἰς τὴν καρδίαν σου, νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν συνέντευξιν ταύτην. Ὡ! ὁ θεὸς θὰ σὲ ἀνταμειψῇ διὰ τὴν τὴν ἀφοσίωσίν σου, διότι μὲ κατέστησες τοσοῦτον εὐτυχῇ.

Καὶ τὰς λέξεις ταύτας προφέρων, ἐσφιγγεν εἰς τὰς χεῖρας του τὰς τρεμούσας χεῖρας τῆς νέας κόρης.

— Καὶ ἔπειτα, ἐπανελάβε πάραυτα, ἡξέυρεις; διὰ τελευταίαν φορὰν σὲ βλέπω. Ἀναχωρῶ, ἀπομακρύνομαι διὰ πολὺν χρόνον, διὰ παντὸς ἴσως. . . Ἐννοεῖς τοῦτο; Θεέ μου! . . . Πρὸ πολλοῦ ὁ στοχασμὸς οὗτος περιστρέφεται εἰς τὸν νοῦν μας, πρὸ πολλοῦ μὲ παρακολουθεῖ παντοῦ ὡς μαύρη σκιά. . . Ὡ! δὲν θὰ μὲ λησμονήσεις ποτέ; ναι, Μαρία μου;

Καὶ ἐπειδὴ αὕτη δὲν ἀπεκρίνετο.

— Μαρία! ἐξηκολούθησεν ὁ ἱππότης μὲ ὕψος ἐκτετυκνόν, ἄκουσε· πρέπει νὰ μὲ συγχωρήσῃς ἂν οἱ λόγοί μου σὲ δυσχεραστῶσιν. Εἰμὶ τόσον δυστυχὴς. . . Αἱ λέξεις, αἵτινες μὲ διαφεύγουν εἶναι κραυγαὶ τὰς ὁποίας ἡ λύπη μὲ ἀποσπᾷ. Ὡ! εἰπέ με ὅτι ἡ καρδία σου θέλει διὰ παντὸς διατηρήσῃ τὴν ἐνθύμησίν μου καὶ ἂν ἀποθάνω μακρὰν σοῦ, μακρὰν ἀπὸ τὸ ὃν τὸ ὁποῖον ἡγάπησα, θὰ χύσῃς ἐν δάκρυ εἰς τὴν ἐνθύμησίν μου! ἀλλ' ἐὰν ἐπανελθῶ, ἡ καρδία σου θὰ ἐνθυμηθῇ. . .

— Ῥοβέρτε, λέγει τότε ἡ Μαρία, ἀφίνουσα τὴν χεῖρά της εἰς τὸν ἱππότην, διατί φοβεῖσαι ν' ἀναχωρήσῃς; . . . τί ἀνησυχεῖς; τί θέλεις νὰ σὲ εἰπῶ διὰ νὰ σ' ἐνθαρρύνω; . . . Ὁμίλησε. . .

— Μὲ ἀγαπᾷς λοιπὸν;

— Ὡ! Ναι, Ῥοβέρτε!

— Δὲν θ' ἀγαπήσεις ποτέ σου ἄλλον ἀπὸ ἐμέ;

— Ποτέ.

— Θὰ μὲ ἀγαπᾷς πάντοτε;

— Πάντοτε.

— Ἀ! . . εἶναι πικρὸν νὰ βλέπῃ τις, ἐξηκολούθησεν ὁ Ῥοβέρτος, κατεστραμμένον ἐνώπιόν του τὸ μέλλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνέθεσε τὰς γλυκυτέρας ἐλπίδας του, καὶ νὰ εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀρνηθῇ τὴν εὐτυχίαν, ἣν ὠνεῖρευσεν, καὶ τοῦτο εἰς ἡλικίαν τριάκοντα ἐτῶν μόλις. . . ὅτε ἡ ζωὴ εἶναι τόσο ὠραία

ἀκόμη. . . ὅταν ἡ ψυχὴ ἀπορροφᾷ ἐνθουσιωδῶς πάσας τὰς ἀγνάς καὶ θείας εἰσπνοάς, ὅταν αἰσθάνεται τις εἰς τὴν καρδίαν του ἀπείρον ἐπιθυμίαν ν' ἀγαπᾷ. . .

Ἀποσιωπώμενος εἰς τὸν ἀναγνώστην τοὺς ἄφρονας λόγους, τοὺς ὁποίους ὠμίλησεν εἰς τὴν Μαρίαν ὁ Ῥοβέρτος. Φρονούμενος ὅτι καὶ αὐτὸς ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τοῦτο εἶναι ἐπίσης ἔμπειρος ὡς ὁ ἥρως μας.

Ἡ Μαρία ἔδωσε τέλος τὸ σμῆϊον τοῦ χωρισμοῦ.

— Ῥοβέρτε, εἶπεν μὲ ζωηρὰν συγκίνησιν, τὴν ὁποίαν δὲν εἴχῃς νὰ κρύψῃς. Ῥοβέρτε πρέπει νὰ χωρισθῶμεν.

— Ἦδῃ! εἶπεν ὁ Ῥοβέρτος.

— Ἐνθυμήσου ὅτι ἂν ὁ πατήρ μου περετῇρῃ τὴν ἀπουσίαν, ἤθελεν ἀποθάνει ἀπὸ αἰσχύνης. Στρέψε τὰ βλέμματά σου πρὸς τὸν ὀρίζοντα, καὶ ἰδὲ. . . ἡ ἡμέρα διαυγάζει. . . Ὡ! Ῥοβέρτε, ἄκουσέ με, πιστευσέ με, πρέπει νὰ χωρισθῶμεν.

Ἀλλ' ὁ Ῥοβέρτος δὲν ἤκουε πλέον, τὰ βλέμματα ἔχων ἀτενῇ καὶ σκυθρωπὰ, τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην πρὸς τὴν γῆν, καὶ φέρων τὴν χεῖρα εἰς τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του, ἤκουεν ὑπόκωφον τινα κρότον, προσβάλλοντα τὰς ἀκούς του πρὸ τιμῶν στιγμῶν. Ῥίπτων τὸ βλέμμα του ἐν μέσῳ τοῦ κοιμητηρίου, ἐνόμισεν ὅτι βλέπει σκιάν τινα, διερχομένην ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον, καὶ φθάσασαν ἀναισιθῆτως εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Λάνερ· ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας, ὁ ἱππότης ἤθελεν ἀνακαλύψει τὸ μυστήριον, προσπαθὼν νὰ προσεγγίσῃ τὴν σκιάν, ἥτις ἐπὶ τέλους ἔμεινεν ἄφαντος, ἂν ἐν τῷ μεταξὺ ἡ προσοχὴ του δὲν ἤθελεν ἀποσπασθῇ ἀπὸ στεναγμῶν τινῶν, τῶν ὁποίων ὁ ἦχος ἤρχετο ἀπὸ τὸ μέρος ὁπότεν ἡ σκιά διήλθε. Διευθύνθη ἐκεῖ βιαίως, ἀλλὰ δὲν εὐρήκε παρὰ τὸ καθημαγμένον πτώμα τοῦ Κρόκ, ὅστις ἤλθε νὰ ριεθῇ εἰς τοὺς πόδας του.

— Κρόκ! ἐφώνησεν ὁ ἱππότης.

Καὶ ἡ χεὶρ του ἤγγισε τὸ δυστυχὲς ζῶον. τὸ ὁποῖον δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὰ θωπεύματά του, εἰμὴ διὰ τελευταίου στεναγμοῦ.

Ὅταν ὁ Ῥοβέρτος συνήντησε πάλιν τοὺς τρεῖς συντρόφους του, τοὺς ἠρώτησεν ἂν εἶδον διαβαίνοντα ἀνθρώπον στιγμὰς τινὰς πρότερον. . .

— Ναι, ἀπήντησαν, ἦτον ὁ νεκροθάπτης Κέρρος, ὁ οἰνοπώλης τοῦ Λάνερ.

Ἀνέβη ἔπειτα τὸν ἵππον του, καὶ οἱ τέσσαρες ἱππεῖς ἤρχισαν νὰ καλπάζωσι καὶ ἔγειναν ἄφαντοι μὲ τὴν ταχύτητα τῆς ἀστραπῆς.

Τὴν ἐπαύριον τοῦ συμβάντος τούτου, ἀπείρον πληθὸς ἐφραττε τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰωάννου Κέρρος, καὶ συνεπυκνωτοὶ μάλιστα μέχρι τῆς ὁδοῦ. Ἦθελες ἀκούσει ἤχους συγκεχυμένους κραυγῶν, γελῶτων, φωνασιῶν, συναυλίαν τὴν πλέον παράχρδον φωνῶν ἀνδρῶν, γυναικῶν, καὶ παιδιῶν. Ἐσπρωχναν ἀλλήλους διὰ νὰ ἴδωσιν, ἐπέζητον διὰ νὰ εἰσέλθωσιν, ἐδάδιζον ἀκροποδηεῖ διὰ ν' ἀκούωσι λέξεις τινὰς ἀπὸ τὴν ἐν τῷ βάθει τοῦ οἰνοπωλείου γενομένην διήγησιν, ἀλλὰ τὸ ἐνδον ἦτο πληρὴς καὶ δὲν ἔδυνατο νὰ δεχθῇ πλέον οὐδένα ἐκ τῶν περιέργων, καὶ μὲ πολλήν του στενοχωρίαν τὸ πλῆθος διέμεινεν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, μαστιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς βροχῆς.

Ὁ ἑσπερινὸς εἶχεν ἀπολύσει πρὸ πολλοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἦτον ἀπηγορευμένον νὰ ἐργάζωνται τὰς ἑορτάς καὶ τὰ σάββατα μετὰ τὸν ἑσπερινόν, ὅλα τὰ γυναικάρια, ὅλοι οἱ ἀργοί, ὅλοι οἱ περιέργοι ἤλθον νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸ ἀπείρον πλῆθος τὸ σταθεμὸν εἰς

τὴν θύραν τοῦ οἰνοπωλείου, καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ αἱ συνομιλίας ἤρχισαν ἐπίσης ζωηρὰ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς.

— Μὰ τὸν δάκτυλον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου! ἔκραξεν εἰς τῶν θεατῶν μὲλις φθάσας, ὁ θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ, μὰ ἤθελε πιστεύσει τινὰς ὅτι εὐρίσκεται εἰς λειψάνῳ τῆς Ἀγίας Τριάδος. Πᾶ! τί συμβαίνει εἰς τὸ μέρος τοῦτο, καὶ τί σημαίνουν τὰ χαίνοντα ταῦτα σβόματα, καὶ οἱ ἀνοικτοὶ ὀφθαλμοί.

— Μήπως ἡ βρῦσις ἐπλημμύρησεν, ἠρώτησεν ἄλλος τις νεοελθὼν.

— Μήπως τὸ λείψνον τοῦ ἁγίου Μελάρου ἀρπάχθηκε, ἐπανελάθεν ὁ πρῶτος τῶν διαλεγομένων.

— Ὁ θεὸς νὰ μᾶς φυλλάξῃ ἀπὸ τέτοια δυστυχία, ἀνέκραξαν ἐν χορῷ ὅλα ὁμοῦ τὰ γυναῖκάρια.

Καὶ καθεὶς ἀποστεινὼν τοιοιτοτρόπως εἰς ἑαυτὸν ἐρωτήσεις, εἰς τὰς ὁποίας οὐδεὶς ἀπεκρίνετο, κατετρόμαζον ἀλλήλους ἐκ τῆς ὑποθέσεως φαντασιωδῶν φόβων.

Ἐν τούτοις, τὸ πλῆθος ἀπεσύρθη κατ' ὀλίγον· καὶ ἂν ὁ ἀναγνώστης εὐαρεστήται νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ, θέλομεν ἀποπειραθῇ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον.

Τρεῖς τοξόται καὶ εἰς πῆδς καθήμενοι κύκλῳ τραπέζης, ὁμιλοῦσιν οἰκείως μὲ τινὰς πολίτας. Ἡ πανοπλία τῶν πρώτων εἶναι πλήρης.

Ὁ λευκὸς σταυρὸς ὁ ἐπὶ τοῦ περιστήθιου των φαίνόμενος, εἶναι ὁ σταυρὸς τὸν ὁποῖον ἔφερον κατὰ τὸν ΙΔ' καὶ ΙΕ' αἰῶνα διὰ νὰ διακρίνῃνται ἀπὸ τὰ ἀγγλικά στρατεύματα, τῶν ὁποίων ὁ σταυρὸς ἦτον ἐρυθρέχρους.

Ὁ Ἰωάννης Κέρρος ἀθήται παρὰ τὴν ἐστίαν· προσκυνητὴς δέ τις κατέναντί του, καταγινόμενος νὰ γνωσῇ τὸ μακρὸν ἐνδυμὰ του, φαίνεται ἰδιαιτέρως προσέχων εἰς τὴν στωμιλίαν τοῦ οἰνοπώλου. Οὗτος ἐξηγεῖ τὴν αἰτίαν τοῦ θορύβου, καὶ ἡ διήγησις αὕτη ἐπεξηγεῖται διαφοροτρόπως ἀπὸ τοὺς ἀκροατάς.

Οἱ τοξόται μειδιῶσιν, οἱ πολῖται ὀφριῶσι, καὶ τὰ γραιδία τῶν ὁποίων ἡ περιέργεια δὲν ἱκανοποιήθη ἀπὸ πολλὰς ἐπανελημμένας διηγήσεις· προσεύχονται εἰς τὸν ἅγιον Μελάρ καὶ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν.

— Μὰ τὸ σταυρό! εἶπεν ὁ τοξότης, μὲ φαίνεται πῶς ὁ σατανᾶς δὲν κοιμήθηκε ἀπόψε εἰς τὴν κόλασι, κί' αὐτὸν θὰ εἶδεν ὁ Ἰωάννης εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ ἁγίου Οὐδέрту.

— Καὶ λοιπὸν, ἠρώτησεν εἰς τῶν πολιτῶν, δὲν εἶδες μᾶστορ Κέρρος τὰ νύχια του;

— Δὲν ἄφινεν ἐπίσω του μυρωδιὰ θειαφιῦ, εἶπεν ἄλλος τις.

— Καὶ δὲν ἐφόργε οὐρὰ ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἄσπρο ἐπανοφόρι του, ἐπρόσθεσε τρίτος.

— Οὐ! ἄσχημα ποὺ μυρίζει, φέρε νὰ πιῶμαι, μαστροκέρρο! τὸ κρασί θὰ διώξῃ τὸν πειρασμόν.

— Παναγία μου σῶσε! εἶπε γραιὺ τις, λέγει κανεὶς τέτοια λόγια, στὰν μᾶς φοβερίζῃ μεγάλη δυστυχία!...

— Διόλου, γρηᾷ, ἐπρόσθεσεν εἰς τῶν τοξοτῶν ὁ τάφος τὸν ὁποῖον ἔσκαπτεν ὁ Κέρρος, δὲν ἦτον διὰ τὸν αὐθέντην Κεργορέ, τὸν ἐπίτροπον;

— Μάλιστα!

— Λοιπὸν, δὲν εἶναι φυσικὸ ὁ σατανᾶς νὰ παγῇ νὰ ἰδῇ ποῦ θὰ παραχώσουν ἕνα ἀπὸ τοὺς φίλους του;

Οὐδεὶς, ἕως τότε, εἶχε παρατηρήσῃ τὸν προσκυνητὴν, ὅστις συνεσταλμένος πλησίον τοῦ πυρὸς, δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συνομιλίαν· ἀλλ' ὅταν ὁ Κέρρος

εἶχε τελειώσει τὴν διήγησιν τοῦ συμβάντος τοῦ κοιμητηρίου μὲ πολλοὺς ὠραϊσμοὺς, ἐσηκώθη ὀρθίος μὲ ἀστράπτοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τοὺς γρόνθους ἐσιγμένους.

— Κέρρο! εἶπε, δὲν ἤξεύρεις ποῖα ἦτο ἡ νέα, ἥτις ἀπετόλμησε κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μεσονυχτίου νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ ἁγίου Οὐδέрту;

— Εὐσεβὴ προσκυνητὰ! ἀπήντησεν ὁ Κέρρος, ἡ νέα ὀνομάζεται Μαρία.

— Μαρία! ἐψιθύρησεν ὁ προσκυνητὴς· ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς της;

— Δὲν τὸ ἤξεύρω.

— Καὶ δὲν τὸ γνωρίζεις;

— Τουλάχιστον τὸν ὑποπτεύω.

— Καὶ ποῖος εἶναι;

— Δύο βήματα ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Οὐδέрту, εὐρίσκεται ὁ πύργος τοῦ Κερβεγκάρ.

— Ἡ Μαρία τοῦ Κερβεγκάρ! ἀνέκραξαν οἱ ὀπλοφόροι.

— Ἡ Μαρία τοῦ Κερβεγκάρ! ἐπανελάθεν ὁ προσκυνητὴς μὲ βροντώδη φωνήν, καὶ φέρων τὴν χεῖρα εἰς τὸ πλευρόν του ὡς νὰ ἐξήτει τὸ ξίφος του.

Ἀλλὰ κατενόασθη σχεδὸν παρευθὺς, καὶ ἐπανελάβε μὲ περισσοτέραν ἀξιοπρέπειαν.

— Μαστορή μου, ἀγνοῶ ἂν εἶ, τι λέγεις εἶναι ἀληθές· δὲν τὸ πιστεύω ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, αὐρίον θὰ πληροφορηθῶ, καὶ ἂν μὲ ἀπατᾷ, θὰ ἐπιβάλλω σιωπὴν εἰς τὴν βλάσφημον σου γλώσσαν. Ἐν τούτοις, θὰ μὲ εἰπῇς ποῖος ἦτον ὁ ἱππότης, ὅστις συνώδευσεν τὴν Μαρίαν τοῦ Κερβεγκάρ.

Ὁ Κέρρος ὠχρίασεν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, καὶ βεβαίως ἤθελεν ὑποτραυλίσαι ἀνόητον τινὰ δικαιολόγησιν, ἂν ἡ σκηνὴ αὕτη δὲν ἤθελεν αἰφνιδίως διακοπῇ ἀπὸ τὴν ἐπέμβασιν νέου προσώπου, τὸ ὁποῖον πρό τινων στιγμῶν ἔκρουε τὴν θύραν μὲ ἐπανελημμένα κτυπήματα, καὶ ἐβλασφήμει ὡς ναίτης.

— Ἀνάθεμά σε Ἰωάννη τοῦ διαβόλου! θὰ μὲ ἀνοίξεις τὴν καταραμένην θύραν τοῦ καπηλιῦ σου, ἢ νὰ βάλω φωτιά σ' αὐτό, καὶ νὰ σὲ ψήσω ὡς τὸν σύντροχον τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου.

Ἄλλ' ὁ Κέρρος ἐγνώρισε τὴν φωνήν, καὶ δὲν ἐβιάζετο ν' ἀνοίξῃ, τὸ τετρομασμένον βλέμμα του ἐπλανᾶτο ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τὸν προσκυνητὴν εἰς τὴν θύραν, καὶ ἀπὸ τὴν θύραν εἰς τὸν προσκυνητὴν. Τέλος ἀπεφάσισε νὰ κἀμὴ βήματα τινὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ τραχύνων ὅσον ἐδύνατο τὴν φωνήν του, ὑποτρέμουσαν ἐκ τῆς συγκινήσεως.

— Ποῖος εἶναι; ἠρώτησεν.

— Ἀνοίξε, ἀπήντησεν ὁ ἄνθρωπος.

— Ἀλλὰ πρὶν ν' ἀνοίξω εἰς τοιαύτην ὥραν τῆς νυκτὸς, πρέπει νὰ γνωρίσω ποῖος θὰ εἰσέλθῃ τὸ ὄνομά σου;

— Ἀναθεματισμένε κρασσιπώλη! ἐφώνησεν ὁ ἄνθρωπος κτυπῶν ἐπὶ σφοδρότερον. ἀνοίξε σὲ συμβουλεύω, ἂν δὲν θέλῃς νὰ γράψω τ' ὄνομά μου ἐπὶ τῆς βράχης σου μὲ τὴν αἰχμὴν τοῦ ξίφους μου.

Ὁ Κέρρος ὑπῆγε ν' ἀνοίξῃ, καὶ ἅπαντες εἶδον εἰσερχόμενον ἱππότην ἐνδεδεμένον πλήρη ἱματισμὸν ναίτου.

— Ἰωάννη Κέρρο, εἶπεν οὗτος εἰσερχόμενος, ἂν διανοηθῇς ποτὲ ν' ἀφήσῃς τινὰ ὡρεοῦρδον ἐξωθεν τῆς θύρας, ἐνθυμήσου νὰ μὴν ᾔναι εὐνοῖα ἱππότης, ὅστις φέρει τὸν προσφυροῦν σταυρὸν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ μανδύου του, ἐ-

πειδή βεβαίως ἤθελες μεταμεληθῇ διὰ τὴν αὐθάδειάν σου. Ἄλλως, ἐπρόσθεσεν οὗτος καθήσας, ἂν δὲν φοβῆσαι τὸ ξίφος μου, ἤξεύρω ἱστορίαν τινὰ ν' ἀναφέρω, τὴν ὅποιαν δὲν θὰ σέ εἶναι πολὺ εὐάρεστον ν' ἀκούσης. Ἐν τούτοις, πῆγαινε νὰ μ' ἐτοιμάσης κατὰ λυμα διὰ τὴν νύκτα ταύτην, καὶ σταῦλον διὰ τὸν ἵππον μου.

Ὁ Κεῖρρος ἐτραύλισε λέξεις τινάς, καὶ ἔμελλε ν' ἀποσυρθῇ, ὅταν ὁ ἱππότης τὸν ἐσταμάτησεν.

Ἰωάννη, τοῦ λέγει σιγαλὰ εἰς τὸ οὖς, θ' ἀναχωρήσω τὸ μεσονύκτιον, ἐτοιμάσον τὰ πάντα δι' αὐτὴν τὴν ὥραν, καὶ εἰς τὴν ζωὴν σου, σιωπῇ.

Τὸ μεσονύκτιον ὁ ναίτης ἔτρεχε ταχέως πρὸς τὸ κοιμητήριον τοῦ ἁγίου Οὐδέрту, ἀναβαίνων ὠρατὸν ἀραβικὸν ἵππον.

Κατ' ὀλίγον δὲ καὶ ὁ προσκυνητὴς ἐπορεύθη πεζὸς εἰς τὴν αὐτὴν ὁδόν.

(*Ἀκολουθεῖ.*) ὑπὸ Α. Τ.

Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ.

— ο —

Ἡ ἀγροικὴ μου οἰκία κεῖται μακρὰν τῆς πόλεως· ἀλλὰ καὶ πάλιν τὴν νομίζω πλησίον, ἐπειδὴ, ἐνὸς μὲν τὰ πτηνὰ κελαδοῦσιν ἐπὶ τῶν εὐθαλῶν δένδρων, ἀποτρέφομαι τὰ λιθοστρώματα καὶ τοὺς ἀστούς, καὶ ἀγαπῶ νὰ ζῶ μετὰ τῆς φύσεως καὶ τῶν χωρικῶν, ἐν τῷ τῆς βιβλιοθήκης μου ἡ μὲ τὰ ἄνθη μου.

Ἐχω λοιπὸν περὶ ἑμαυτὸν ἀληθεῖς χωρικοὺς, ἀφελεῖς τὴν καρδίαν καὶ τυλῶδεις χεῖρας ἔχοντας, οἵτινες σκάπτουσιν ἢ πράττουν ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας, δὲν ζητοῦν νὰ διδάξωσιν τὴν κυβέρνησιν, καὶ μὲ συνέχουν εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἀπλοϊκῆς ζωῆς των.

Εἰς ἐξ αὐτῶν, ὁ Ῥεναῖος Βεράρδος, ὥραιος εἰκοσαετῆς νεανίας, πτωχὸς ὡς ὁ Ἰῶδ, ἐργατίας ὡς τὸ ἄροτρον, μήτε πολὺ εὐφυῆς, μήτε τὸσον ἀγροίκος ἐπέρασεν ἐσπέραν τινὰ ἔμπροσθεν τῆς κιγκλίδος μου, μὲ τὸν πῖλον κεκλιμένον καὶ τὸ πρόσωπον ἐξημμένον, ψάλλων μεγάλην τῇ φωνῇ καὶ διαγράφων ἐλίγματα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.

Μὴ ἰδὼν αὐτὸν ποτὲ μέθυσον, τὸν ἐξέτασα σοδῶρως. Μοὶ διηγῆθαι, μετὰ γελώτων καὶ δακρύων . . . ὅτι ἐκληρώθη στρατεύσιμος καὶ ἔμελλε ν' ἀφίσχῃ τὴν γηραιάν μητέρα του καὶ . . .

— Καὶ τὴν νεαρὰν μνηστὴν του, ἐσχέθην, τελείων τὴν φρεσίν του, διακοπεῖσιν ἀπὸ βαρὺν στεναγμὸν, καὶ συγχωρῶν αὐτὸν ὅτι ἔπνιγε τὴν ἀπελπισίαν του εἰς τὴν βαλκαλίαν.

Τῇ ἐπαύριον, εἶδον τοὺς στρατευσίμους πορευομένους κατὰ σειρὰν, χαιρετουμένους ἀπὸ θύραν εἰς θύραν, ἐναγκαλιζομένους ἀπὸ μητέρας καὶ ἀδελφάς, λουσμένους μὲ δάκρυα ἀπὸ τὰς γυναικῶν καὶ μὲ οἶνον ἀπὸ τοὺς ἀνδρας.

Ὁ ἐφημέριος εἰς μάτην διδάσκει ἐκ τοῦ ἄμυνος· ὁ οἶνος εἶναι εἰς τὸ χωρίον τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦμέγα, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ὅλων τῶν βιωτικῶν συμβάντων, ἡ χαρὰ προσαγορεύεται μετὰ ἰσοχειλοῦς τοῦ ποτηρίου, πᾶσα δὲ θλίψις μετὰ κενοῦ. Ἐξεπλάγην διὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην τοῦ Βεράρδου, ἥτις ἐπλησίαζε τὴν παρροσύνην, ὡς ἐκ τῆς πληθύος τῶν ἐπιστεφῶν ποτη-

ρίων καὶ τῆς βροντῆς τῶν ἀσμάτων. Δὲν ἠδύνατο καρδία ἀγωνιώσα, εἰμὴ νὰ φλυαρῇ καὶ νὰ πίνη καὶ νὰ χωρεῖ τοιοῦτοτρόπως . . .

— Ἀπεχαιρέτησες τὴν Θηρεσίαν; τῷ εἶπον εἰς τὸν οὖς.

Ἡ λέξις αὐτὴ τὸν ἐξεμέθυσεν ἐντελῶς. Δάκρυ ἐκύλισεν ἐπὶ τῆς παρεῖας του.

— Πιστεύετε ὅτι ὁ πατὴρ της θὰ μὲ δεχθῇ; ἠρώτησε.

— Πηγαίνομεν μαζὶ σου, παληκάρι μου.

Ὁ Ῥεναῖος μοὶ ἐσφιγξεν τὴν χεῖρα, τόσον ὥς παρ' ὀλίγον νὰ μοῦ θραύσῃ τὰ ὀστά. Οἱ νεοσύλλεκτοι εἶχον εἰσέτι δέκα καπηλεῖα νὰ ἐπισκεφθῶσι, καὶ τῷ ἔμενεν ἡμίσεια ὥρα διὰ νὰ τρέξῃ πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς Θηρεσίας.

Ἰπῆγα καὶ ἐγὼ μετ' αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθομεν μετὰ τινα λεπτά.

Ἡ Θηρεσία ὤρῳ εἶναι ὁ μαργαρίτης τοῦ χωρίου. Ἐκληρονόμησεν παρὰ τῆς μακαριτίδος μητρός της περουσίαν χιλίων φλωρίων, παρὰ δὲ τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ ὀφθαλμοὺς διπλασίας ἀξίας, καὶ παρ' ἑαυτῆς ἀρετὴν τριπλασίας. Κρίνατε ποῖον ὄνειρον διὰ τὸν πτωχὸν Βεράρδον! ἀλλ' ἐκεῖνος ἤρρεσεν εἰς τὴν Θηρεσίαν;

Εἶναι δύσκολον νὰ τὸ μαντεύσωμεν. Ἡ καρδιά τῶν χωρικῶν εἶναι τόσον ἄρρωνος, ἡ δὲ τῆς Θηρεσίας ἦτο τόσον συνεσταλμένη! Ἐπίστευον ὅτι ὁ Ῥεναῖος « δὲν ἦτο δι' αὐτὴν οὐδὲν » ἐπειδὴ ὁ πατὴρ ὤρῳ δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ὑποφέρῃ. Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ὑπώπτευον ὅτι τὸν εὕρισκε τῆς ἀρεσκείας της, καθότι τὴν ἐδίλεπον νὰ τὸν ἀποφεύγῃ καὶ νὰ τὸν σκληρομεταχειρίζεται ἐνίοτε, χωρὶς ποτὲ νὰ τὸν παρατηρήσῃ κατὰ πρόσωπον. Ἀλλ' ὁ γέρονς ὤρῳς ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸ βελάντιον τοῦ γαμβροῦ, καὶ τὸ τοῦ Βεράρδου ἦτο κενόν· πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν τὴν ἐθεώρει οὐδὲν ἀπέναντι ταύτης.

Εἰς τὴν θύραν τῆς Θηρεσίας, ὁ Ῥεναῖος ἐκοψε δύο ἀγριοτριαντάφυλλα ἐκ τινος βάτου, ὅπως ὁμιλήσωσι ταῦτα ἀντ' αὐτοῦ· ὁ ὤρῳς ἐπροχώρησε, τονθορίζων βλασφημίαν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐμφάνισίν μου ἔσurren ἀπειροκάλως τὸ πῆλινον του. Ἡ Θηρεσία, ἥτις ἐνέδυσεν τὸν μικρὸν τῆς ἀδελφῆν, ἡγέρθη, κύπτουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ μετὰ τρεμύσεως χειρὸς ἔθεσεν, ὡς διὰ νὰ προφυλαχθῇ. τὸ παιδίον μετὰ αὐτῆς καὶ τοῦ Βεράρδου. Ἀλλὰ τὸ κίνημα τοῦτο ἔγεινε μετ' αἰδοῦς καὶ χάριτος ἀγγελικῆς. Ἡ σκηνὴ τοῦ ἀποχιρετισμοῦ ὑπῆρξε στιγμιαία. — Ἀναχωρῶ, Θηρεσία. — Ἀναχωρεῖτε, Ῥεναῖε;» Αὐτὸς ἦτον ὁλος ὁ διάλογος. ὁ Ῥεναῖος προσέφερε τὸ ῥόδον εἰς τὸ μικρὸν· τὸ δὲ μικρὸν μετεβίβασεν εἰς τὴν ἀδελφὴν του. Ὁ πατὴρ ἔδωσε τὴν χεῖρα εἰς τὸν νεοσύλλεκτον ἐξ αἰτίας μου, καὶ ἀπεχωρίζοντο ὡς εἰς μίαν μόνον ἡμέραν ἀπουσίαν.

Ἐξεπλάγην διὰ τὴν τόσῃν ἀταραξίαν καὶ ψυχρότητα.

Ἀλλ' ἐνῷ παρεπορεύετο τὸ περίφραγμα, ἤκουσα λυγρὸν πνιγρὸν, καὶ εἶδον κατὰ γῆς, πρηγῇ, κατὰ βρεκτον ἀπὸ δάκρυα, τὰ μὲν ῥόδα εἰς χεῖρας, κρατοῦσαν, τοὺς δὲ βραχίονας στραγγαλίζουσαν, μαντεύσατε ποίαν; Τὴν Θηρεσίαν αὐτήν! Ὁ Ῥεναῖος, ὁστις εἶχεν ἐπαναλάβει τὴν τερεριστικὴν ἐπωδὴν του, ἐσαμάτισε πάραυτα, μ' ἐπάγωσε διὰ τινος κραυγῆς του, καὶ ἀνεπῆδῃσεν ὡς ταδὺ ὑπεράνω τῆς αἱμασιάς. Ἐνόησα τέλος πόσῃν κρύπτει ἡ φύσις τρυφερότητα εἰς τὰς ψυχὰς ταύτας τὰς θεορακισμένας οἰνοὶ διὰ χάλιβος. ἔστην ἀλλοιωθεῖς, συγκινηθῆς, περίφοβος.

Ἰδοῦσα τὸν Βεράρδον, ἡ Θηρεσία, μὲ ἡρωικὴν δύ-